

ГОЛОС ЗМІН

Політична програма партії «Голос»

Як звучить Україна?

Сильно, часом – на весь світ. Радісно, коли українці піднімаються на вершини та п’єдестали. Гордо, коли наші інновації вражають світ. Злагоджено, коли піднімаємося на протистояння з ворогом зовнішнім чи внутрішнім. Щемливо, коли пісня – про нашу історію, наших людей. Болісно, коли гучніше за інші ноти звучить війна.

Та все виразніше українці чують дисгармонію. І не вірять. Не вірять владі, яка раз-у-раз зраджує не тільки відважні сподівання, але й прості надії. Не вірять політикам, які обіцяють золоті гори, будують красиві вітрини і ховають за ними свої амбіції та схеми. Не вірять напівреформам, які починаються оптимістично, але згасають до того, як їх відчує на собі кожна людина.

Людина – ось нота, якої не вистачає для справжньої гармонії в Україні. Людина, яка хоче гідного життя. Життя у безпеці, у добробуті, вільно обираючи свій шлях. Людина, яка знає, що її інтереси захищено. Людина, яка йде з високо піднятою головою, впевнено дивиться в майбутнє і знає, що під ногами – надійна твердь.

Партія «Голос» іде в політику, щоб повернути людину в центр держави. Аби перестати перестати ділитися на лівих і правих, на націоналістів та лібералів, а об’єдналися навколо людини та її непорушної гідності. Людина, громадянин чи громадянка України – понад усе. Держава – на долоні в людини, а не людина у кулаку в держави.

Для людини ми хочемо побудувати суспільство, в якому вона буде абсолютною цінністю. Де пануватимуть зростання та розвиток, а не вічна боротьба корупцією, бідністю та несправедливістю. Побудувати країну, в якій не скаржаться на теперішнє і не оплакують минулого, а планують майбутнє.

У такій країні найпочесніші професії – це вчитель, військовий і суддя.

Суддя – силою не лише закону, а й морального авторитету триматиме фундамент рівності для всіх. Військовий – захищатиме країну від зовнішніх загроз, створюючи безпечне середовище, де можна розвиватись і рости.

Вчитель – сіятиме зерна, з яких проростають лідери та інноватори, професіонали і порядні люди.

Ми позбудемось того, що зараз не дає Україні розправити крила і рухатися вперед. Ми реалізуємо той потенціал України, про який лише говорили стільки років. Ми творимо справедливу, сильну й інноваційну Україну, справжнього східноєвропейського тигра.

Мандат довіри українців партія «Голос» використає для створення потужного політичного руху, налаштованого на такі зміни. Справжні зміни. Додайте ваші голоси!

ВАШ ГОЛОС ЗМІНЮЄ ВСЕ.

Справедливість варта того, щоби битися за її перемогу

- Українцям потрібні судді, яких поважають за професійність, чесність і принциповість, а не впливовість і заможність. Ми перезавантажимо судову систему — нарешті по-справжньому, а не косметично.
- Ми не зупинимось, поки прокурори та поліцейські не почнуть захищати людей від злочинів, а не злочинців — від гніву людей.
- Ми хочемо бачити, як в тюрму сідають корупціонери за вкрадені мільярди, а не прості люди за сфабрикованими справами. І сповнені політичної волі, щоб це стало реальністю.

Правосуддя, яке захищатиме

Ми хочемо заснувати в Україні реальне правосуддя. Нам набридло спостерігати, як суди відпускають злочинців і ув'язнюють безневинних.

Ми не допустимо, щоб недостойні люди за хабар ставали суддями й прокурорами і вершили правосуддя іменем України. І не будемо мовчки спостерігати за тим, як спаплюжена система правової освіти замість вартівих права виховує корупційних посередників.

Ми знаємо, як це змінити. І почнемо з «суддів над суддями».

Щоб запустити зміни, потрібно перезавантажити систему добору та нагляду за суддями. Система не може самоочиститись. Тому маємо набрати в ключові органи — Вищу кваліфікаційну комісію суддів і Вищу раду правосуддя — порядних і компетентних суддів, адже є й такі, та громадських фахівців з бездоганною репутацією. В цьому нам допоможуть міжнародні експерти, завдяки яким вже вдалося не пропустити безпрецедентну кількість негідних суддів у Антикорупційний суд.

Громадські фахівці отримають щонайменше половину місць в органах добору і контролю за суддями. У новому складі ці органи зможуть нарешті звільнити корумпованих суддів і призначити нових та добросовісних людей.

Ми запровадимо нові стандарти вимог до суддів та прокурорів, які приймають доленосні рішення. Усі кандидати на посаду судді чи прокурора мають пройти

перевірку на добросовісність і тест на IQ — в електронному вигляді та без жодних можливостей для маніпуляцій. Це дозволить відсіяти багатьох кандидатів, яким не можна довірити судити чи обвинувачувати людей.

Нарешті, ми змінимо саму систему освіти юристів, яка зараз навчає «вирішувати питання», а не стояти на сторожі справедливості. Тим, хто прагне стати юристом, не доведеться п'ять років принижуватися та домовлятися з викладачами у корумпованих юридичних академіях. Навпаки — майбутні юристи навчатимуться професійній етиці та аналітичному мисленню й стануть реальними професіоналами своєї справи. Нова якість юридичної освіти забезпечить нову якість системи правосуддя та гарантії верховенства права.

Ми створимо дієвий механізм виконання судових рішень. Для цього запровадимо повноцінний інститут приватних виконавців й дамо змогу громадянам і бізнесу самостійно обирати: звертатися до державної виконавчої служби чи до професійних приватних виконавців.

Ми створимо повноцінні умови функціонування суду присяжних для окремих категорій справ. Люди – кожен із нас з вами – матиме можливість напряму здійснити правосуддя і захистити справедливість.

Ми запровадимо електронний документообіг у судах. Маємо нарешті позбутися судової бюрократії та затягування розгляду справ.

Ми оновимо та модернізуємо систему прокуратури. Замість некомпетентної, корумпованої та роздутої нинішньої прокуратури буде створено компактний офіс Генерального прокурора та систему прокуратури європейського зразка. Відновимо вимогу щодо наявності у Генпрокурора юридичної освіти. Генеральним прокурором має бути професіонал, а не політик.

Ми створимо умови для функціонування незалежної адвокатури. За дотриманням етичних стандартів професії має стежити незалежний фаховий орган самоврядування адвокатів. Ми забезпечимо надання безоплатної правової допомоги усім українцям, які цього потребують.

Ми закріпимо призначення суддів Конституційного суду виключно через прозорі процедури з жорсткішими професійними вимогами. В Конституційному суді мають працювати конституціоналісти, а не знавці кримінального чи господарського права.

Ми зробимо Службу безпеки України підзвітною народу. Усі працівники СБУ, крім тих, чия діяльність є таємною, подаватимуть відкриті електронні декларації про доходи. Ми ліквідуємо антикорупційні підрозділи СБУ, які є ключовим джерелом корупції в цій інституції, та позбавимо СБУ повноважень із розслідування економічних злочинів.

Корупція означатиме тюрму

Людей, які вчиняють великі злочини та обкрадають країну, в Україні не карають. Навпаки, вони почуваються в безпеці й можуть сміятися нам в обличчя. Але все це має змінитися.

Вже створені антикорупційні структури, які мають доповнювати одна одну. НАЗК перевіряє декларації чиновників та відслідковує, як вони живуть, НАБУ розслідує великі корупційні злочини, САП висуває обвинувачення від імені держави і захищає наші з вами інтереси у справах проти корупціонерів, а Антикорупційний суд скоро розпочне розглядати справи й виносити вироки топ-корупціонерам. Проте зараз ці структури не працюють злагоджено, а керівництво САП та НАЗК не виконують своєї роботи та підіграють корупціонерам.

Ми знаємо як налагодити ефективну антикорупційну систему, що покладе край безкарності масштабних корупціонерів.

Ми доб'ємось, щоб вироки Антикорупційного суду по топ-корупціонеру запрацювали якнайшвидше і він залишався незалежним від будь-якого політичного впливу й тиску. Корупціонери більше не зможуть відкупитися від покарання у старих корумпованих судах.

Ми посилимо повноваження НАБУ з проведення розслідувань. Перезавантажимо скомпроментовані антикорупційні органи — САП та НАЗК — і оберемо нових керівників цих органів через прозорий конкурс із залученням міжнародних експертів. Перезавантажене нами НАЗК введе автоматичну перевірку електронних декларацій та реальний моніторинг способу життя і доходів можновладців.

Ми повернемо кримінальну відповідальність за незаконне збагачення високопосадовців. Чиновники, які крали на посаді, мають сидіти в тюрмі.

Ми створимо просту й ефективну процедуру цивільної конфіскації у чиновників награваного майна. Незаконно нажите майно корупціонерів буде швидко вилучатися, а самі вони — автоматично звільнитися зі своїх посад.

Ми скасуємо право на заставу при вчиненні корупційних злочинів. Корупціонери не зможуть більше уникати правосуддя шляхом внесення застави та втечі з країни.

Ми гарантуємо невідворотність покарання для замовників і організаторів терору проти активістів, які викривають корупцію. Держава має надати викривачам належний захист.

Ми будемо вдосконалювати електронну систему публічних закупівель ProZorro. Вона вже вберегла від розкрадання десятки мільярдів гривень з

бюджету України — і в майбутньому збереже ще більше. Ми перекриємо можливості для маніпулювання системою та зробимо її зручнішою для користувачів.

Ми станемо багатшими

- Україна — країна, що має достатній потенціал, аби стати сучасною європейською державою, забезпечити гідний рівень життя своїх громадян.
- Українці — технологічна нація з достатньо високим рівнем освіти. Ми здатні побудувати потужну високотехнологічну економіку, нового «східноєвропейського тигра».
- На заваді цьому ривку стоять кілька олігархічних кланів, які контролюють значну частину економіки та державного апарату. Допоки олігархію в Україні не знищено як явище, ми не зможемо досягти економічного прориву і стати багатою країною. Саме тому ключовою нашою ініціативою буде масштабна деолігархізація економіки України. Олігархи мають стати звичайними бізнесменами.

Україна матиме високотехнологічну економіку

Стрімкий розвиток української ІТ-індустрії демонструє нам, як швидко українці здатні розбудовувати сучасну економіку, якщо їм не заважає репресивний державний апарат чи олігархічні монополії. Ми хочемо масштабувати успішний досвід розвитку інформаційних технологій в Україні на всю нашу економіку — і досягти таким чином стрімкого економічного прориву.

Втім, ми не маємо ілюзій: намагання побудувати в країні успішну технологічну економіку неодмінно викличе опір з боку олігархів. Вони не здадуть без бою своїх монополій, свого контролю над економікою та політикою. Як ми плануємо їх подолати? Читайте далі.

Українська ІТ-індустрія успішно розвинулася в умовах вільного ринку і зростає щорічно на 20% і більше без втручання держави. Надмірне державне втручання, намагання все регулювати силами депутатів та чиновників становить загрозу для майбутнього цього сектору. Тому ми приймемо Акт цифрової свободи, яким:

- встановимо та зафіксуємо для ІТ-сектору низький рівень податків;
- скасуємо для нього дію репресивного й застарілого Трудового кодексу;
- обмежимо інші форми регулювання ІТ-сектору.

Щоб дати українцям можливість повністю скористатися перевагами роботи у високотехнологічних секторах економіки, ми запровадимо державні програми перекваліфікації та навчання. Будь-який українець зможе навчитися програмуванню і скористатися можливістю працювати в секторі інформаційних технологій.

Ми переглянемо усі види взаємодії між державою та бізнесом, мінімізуємо їх кількість та переведемо їх у повністю електронну форму. Бізнесу в Україні нарешті стане комфортно та легко працювати з чиновниками.

Ми побудуємо цифрову інфраструктуру — мережу широкопasmового доступу до інтернету по всій країні та 5G. Ми почнемо використовувати концепцію інтернету речей при розбудові інфраструктури в Україні.

Ми надаватимемо підтримку інноваціям і стартапам, зокрема через спільне фінансування найкращих проектів державою та бізнесом. Залучимо провідні західні фонди для роботи в Україні та фінансування українських стартапів. Запровадимо пільгове кредитування для інноваційних проектів за умови, якщо авторські права залишаються в Україні.

Ми створимо попит на розробку інноваційних продуктів і технологій з боку держави. Політикою у сфері інновацій і сучасних технологій будуть займатися люди, які створювали успішні глобальні проекти і користуються довірою в галузі: не лише теоретики, але й успішні практиканти талановиті молоді підприємці.

Ми будемо розвивати потужні майданчики для підтримки стартапів та осередки для стартап-середовища – бізнес-інкубатори, акселератори тощо. Будуть залучені провідні та визнані у світі фахівці для обміну знаннями з українськими командами.

Ми побудуємо надійний захист прав інтелектуальної власності, захищатимемо інвесторів та засновників молодих інноваційних проектів від рейдерства: система використання продуктів інтелектуальної власності стане прозорою. Будуть створені усі умови, щоб стартапи хотіли залишатись і розвиватись в Україні.

Олігархи або стануть законослухняними громадянами

Ми перекриємо для олігархів можливість монополізувати економічні галузі, призначати своїх людей на державні посади та контролювати ЗМІ.

Десяток «хазяїв життя» не має права контролювати національну політику та інформаційне поле (чотири олігархічні групи контролюють близько 75% телевізійного ринку країни), розставляти своїх людей на ключові посади в державі і використовувати захоплені таким чином державні структури для просування інтересів власного бізнесу.

Ми завдамо удару одночасно по всіх джерелах впливу олігархів: економічним монополіям, контролю над медіа та політикою. Для цього ми застосуємо антимонопольне законодавство, призначимо готових до боротьби з олігархами професіоналів у ключові державні регулятори, запровадимо жорсткі вимоги до редакційної незалежності медіа. Ми також використаємо потенціал сучасних інформаційних технологій, які дозволяють ефективно збирати й аналізувати інформацію щодо членів олігархічних груп.

Ми забезпечимо повну незалежність від олігархів Антимонопольного комітету, НКРЕКП та інших ключових економічних регуляторів. Ми наповнимо їхнє керівництво людьми з бездоганною діловою репутацією, перевіреними із залученням міжнародних експертів.

Ми зробимо антимонопольне законодавство більш жорстким, щоб оновлений Антимонопольний комітет мав усі необхідні важелі для ліквідації олігархічних монополій.

Ми запровадимо нові вимоги до редакційної незалежності медіа та забезпечимо ефективне державне регулювання великих ЗМІ. Керівництво державного регулятора буде призначене за новими правилами із залученням міжнародних експертів до їх відбору.

Ми запровадимо на стратегічних державних підприємствах сучасні стандарти управління та призначимо професійний, порядний і незалежний від олігархів менеджмент. Корумповані ставленики олігархічних кланів будуть звільнені. Нестратегічні великі підприємства буде прозоро та професійно приватизовано із залученням компаній зі світовим ім'ям. Участь олігархів у приватизації великих підприємств буде обмежена законодавчо.

Ми використаємо для протидії олігархам можливості сучасних цифрових технологій та аналізу bigdata. Ми побудуємо систему автоматичного збору інформації про зв'язки між членами олігархічних кланів з даних про фінансові транзакції, державних і приватних реєстрів та відкритих даних в Інтернеті. Зібрані дані будуть використовуватися для побудови візуалізованих мережевих моделей олігархічних угруповань, на яких можна буде побачити

олігархів та пов'язаних з ними осіб і характер зв'язків між ними. Ми зробимо ці моделі публічними та застосуємо їх для того, аби відсікти людей олігархів від важливих посад у державному секторі.

Ми створимо чесний та прозорий земельний ринок, на якому агрохолдинги не зможуть за копійки орендувати землю у її власників-селян. Для цього ми забезпечимо якісне наповнення та роботу електронного земельного кадастру, правила користування землею, а малим фермерам надамо пільгові кредити для купівлі землі та розвитку бізнесу. Після запуску ринку землі державні та комунальні землі будуть продаватися та надаватися в оренду через відкритий електронний аукціон. Інформація буде доступна для всіх у режимі онлайн. Можливість для олігархів скуповувати землю буде законодавчо обмежена.

Ми покладемо край ситуації, коли правоохоронні органи в інтересах олігархічних угруповань чинять тиск на чесний бізнес під приводом розслідувань економічних злочинів. Служба безпеки України, Нацполіція та інші силові структури будуть позбавлені повноважень у сфері розслідування економічних злочинів, цю функцію буде виконувати новий аналітичний, а не каральний орган.

Україна матиме стабільні державні фінанси та розвинену фінансову систему

Деолігархізація, антикорупційна система і сучасні технології дозволять нам ефективно і прозоро накопичувати й витратити державні кошти та зрештою — планувати бюджет змін на перспективу. Це дасть Україні можливість не втрачати, а нарощувати темп розвитку, а нам з вами дати впевненість у власному майбутньому.

Громадянам України мають нарешті пишатися тим, як використовуються їх податки — це наші гроші, на які держава повинна забезпечувати нам комфорт і безпеку. Сплата податків має стати вигідною інвестицією у спільний добробут.

Ми припинимо накопичення державою боргів, які потім доведеться віддавати нашим дітям. Збалансуємо державний бюджет, щоб країна витрачала на поточні потреби рівно стільки, скільки вона заробляє. Витрати бюджетних коштів будуть підзвітні людям. Запозичені кошти будуть використовуватися виключно для інвестиційних потреб.

Ми зупинимо злочинні схеми ухилення від оподаткування на митниці (зокрема, з використанням сучасних інформаційних технологій та із залученням приватних міжнародних компаній) і у податковій, щоб збільшити надходження до бюджету. Водночас ми використаємо ці надходження для того, щоб створити умови для зростання зарплат і створення робочих місць: знизимо

податкове навантаження на заробітну платню звичайних громадян, а також вдосконалимо систему оподаткування прибутку для бізнесу.

Ми збережемо незалежність Національного банку від олігархів та політиків. Ніколи знову безвідповідальні популісти не повинні отримати контроль над «друкарським верстатом» та обвалити вартість національної валюти. Ніколи знову олігархи не повинні отримати змогу перетворити великі банки на фінансові піраміди і вкрасти мільярди доларів заощаджень у звичайних українців.

Ми створимо можливість для безпечного зберігання та примноження заощаджень громадян. Стабільність банківської системи, прозорий та відрегульований згідно з міжнародними стандартами ринок цінних паперів стануть запорукою надійності накопичень. Політика зниження інфляції нижче 5% на рік та надійне регулювання фінансового сектору призведуть до падіння відсоткових ставок – кредити стануть доступніші для громадян та бізнесу.

Бізнес і громадяни зможуть вільно розраховуватись та інвестувати в Україну і за кордон. Ми хочемо, щоб звичайні українці мали такі ж можливості вільно переміщати кошти між країнами, як американці чи західноєвропейці.

Ми забезпечимо захист людей від шахраїв у фінансовій сфері – приймемо на рівні закону європейські правила захисту споживачів фінансових послуг. Фінансові установи не зможуть обманювати та маніпулювати у своїй рекламі та нестимуть жорсткішу відповідальність за порушення прав споживачів. Люди отримають додаткові інструменти для позовів у разі порушення їхніх прав.

Економіка має жити, а не імітувати життя

У нас є всі можливості, щоб мати якісні дороги та адекватні комунальні витрати, — не завдяки популізму, а за умови розумного використання державних і приватних ресурсів. Саме так ми будемо зміцнювати енергетичну незалежність України і зменшувати вплив Росії на український експорт, спрощувати процедури торгівлі та посилювати економічні зв'язки з Європою.

Ми вкладемо мільярди гривень в утеплення будинків та всюди встановимо лічильники тепла й газу. Люди зможуть значно скоротити витрати на комунальні послуги та спрямувати кошти на інші потреби.

Ми збільшимо видобуток власних енергоресурсів, щоб за рахунок збільшення пропозиції на внутрішньому ринку зробити ціни на них в Україні нижчими і конкурентнішими. Україна буде повністю незалежною від енергетичного впливу Росії, або будь-якої іншої країни.

Ми підтримаємо перехід країни на енергетику майбутнього, що спирається на чисті технології і відновні джерела (сонце, вітер, біомаса тощо). Це значно покращить екологію країни.

Ми систематично вкладатимемо бюджетні кошти та залучатимемо приватні інвестиції в розвиток доріг та іншої інфраструктури. Створимо можливості для участі інвесторів на умовах концесії, коли активи будуть передані в управління професійному бізнесу, але залишатимуться у власності держави та громад.

Ми будемо розвивати і диверсифікувати український експорт, щоб він більше не залежав від Росії. Процедури торгівлі будуть спрощені. Зокрема, ми впровадимо інститут уповноваженого економічного оператора, вдосконалимо процедури «єдиного вікна» на митниці та побудуємо системи обміну інформацією з митницями сусідніх країн ЄС. Сильний експорт і надходження валютної виручки стабілізують гривню і поліпшать добробут кожного українця.

Держава для людини, а не громадянин для чиновника

- Держава — це не бюрократія, чиновники та політика. Держава — це люди, ми з вами.
- В Україні держава підтримує освіту і медицину, існує ціла система соціальної підтримки та пенсій — на все це витрачається майже половина всіх державних видатків у країні.
- Але цей шалений ресурс використовується нерозумно та неефективно, без урахувань реальних потреб конкретних живих людей. В медицині продовжують фінансуватися медичні заклади — замість лікування пацієнтів, в освіті залишаються застарілі підходи до викладання і фінансується кількість замість якості, в соціальній сфері кошти не спрямовані на потреби найбільш вразливих громадян. Від цього страждає здоров'я та якість життя українців, наші школи та виші не дають освіти європейського рівня, мільйони людей мають доходи нижче реального прожиткового мінімуму.
- Ми прагнемо змінити соціальну сферу в Україні, для цього зробимо політику якіснішою, раціональнішою. Ми застосуємо сучасні цифрові технології та європейські підходи до управління.

Якісна та доступна медицина

Ми завершимо реформу охорони здоров'я за принципом «гроші ходять за пацієнтом» і досягнемо того, щоби держава справедливо платила за необхідні медичні послуги для пацієнтів на всіх рівнях допомоги — як у сімейного лікаря, так і у спеціалізованих лікарнях (на стаціонарі). Нелюдські умови у медичних закладах відійдуть у минуле. Лікар зможе отримувати гідну винагороду за якісні медичні послуги, а не шукати додатковий заробіток в Україні або за її межами.

Ми зробимо пріоритетом державної політики в Україні здоров'я людей і запобігання захворюванням. Здоровий спосіб життя, профілактика хвороб, якісна й безпечна кров та доступна вакцинація для всіх дітей зроблять життя українців довшим та якіснішим.

Ми запустимо в роботу електронну систему eHealth: особистий електронний кабінет пацієнта, повністю електронну систему медичних призначень, лікування за закладеними в систему сучасними медичними протоколами, електронні рецепти на ліки тощо. Доступ до медичного обслуговування для людей кардинально спроститься, держава ж матиме повну й детальну картину всієї медичної галузі та стану здоров'я людей.

Ми розширимо державне фінансування ліків: держава має повністю покривати потребу в лікуванні усіх важких хронічних хвороб. Дороговартісне лікування не має ставити пацієнта та його родичів на межу виживання. Для того, щоб ліки й медичні вироби відповідали високим міжнародним стандартам, а держава не закуповувала їх через відкати за захмарними цінами, практика залучення міжнародних організацій має наразі бути продовжена, а власна спроможність для ефективних закупівель посилена та розвинута.

Ми ефективно врегулюємо фармацевтичний ринок, щоб отримати справедливі ціни на якісні ліки та захистити українців від фальшивих і неефективних препаратів. Пацієнти повинні мати можливість отримувати якісні, безпечні, ефективні ліки у будь-якій аптеці країни за електронним рецептом.

Ми будемо працювати над відновленням довіри між пацієнтами та лікарями. Лікарський диплом чи ліцензію не можна буде купити: вони будуть підтверджувати високий професійний рівень та дотримання етичних принципів професії.

Освіта має шукати таланти, наука – будуватися ними

Ми віримо, що всі діти народжуються талановитими. Ми хочемо, щоб школа працювала на виявлення та розвиток талантів кожної дитини, а не на заучування інформації.

Ми підвищимо престижність професійної освіти серед молоді. Профосвіта зможе стати першим кроком на шляху до гідної кар'єри.

Університети перетворяться на осередки вільної думки, що конкурують між собою якістю освіти і наукових результатів. Розвиток науки нарешті повернеться у фокус державної політики і стане стратегічним пріоритетом.

Ми запровадимо електронні підручники на цифрових планшетах для шкіл. Учням більше не доведеться тягти до школи стоси важких книг — все

необхідне міститиметься в легкому цифровому пристрої. Натомість, дома вони зможуть використовувати звичні паперові книги, якщо їм буде так зручніше.

Ми прискоримо реформу шкільної освіти. Школа має розвивати особистість кожного учня, формувати критичне мислення, давати знання і навички, які допоможуть знайти свою справу й місце в житті та суспільстві.

Ми забезпечимо рівний доступ дітей до якісної освіти: кожна школа має давати однакові можливості для учнів, незалежно від того, розташована вона в місті чи у селі, в престижному центральному районі чи на околиці великого міста. Ми будемо розвивати мережу опорних шкіл з гарантованим підвезенням учнів шкільними автобусами. Школа стане інклюзивною — ми створимо умови для навчання дітей з особливими потребами, запровадимо для цього належну підготовку вчителів.

Ми запровадимо реальні можливості для онлайн-самоосвіти. Запровадимо безкоштовні онлайн-курси з відеоуроками від найкращих українських вчителів для всіх класів школи і лекції для підвищення кваліфікації вчителів. Це забезпечить рівні можливості доступу для учнів по всій країні, а також можливість самовдосконалюватися для вчителів.

Ми будемо розвивати електронні системи рейтингування та внутрішньої комунікації на всіх рівнях: між батьками, вчителями та адміністраціями шкіл, між школами і державою. Будемо сприяти посиленню професійних вчительських об'єднань, учнівського самоврядування, запровадженню дієвих батьківських рад при кожній школі. Запровадимо на рівні законодавства високі вимоги щодо фізичної та психологічної безпеки у школах.

Ми запровадимо систему поїздок школярів з одних регіонів України в інші. Це посилить зв'язки між різними регіонами і дасть дітям краще розуміння країни, в якій вони живуть, в усьому її розмаїтті.

Ми активізуємо залучення працедавців і професійних спільнот до розвитку професійної освіти заради розробки сучасних освітніх програм. Училища, коледжі й технікуми повинні мати належне фінансування з обласних бюджетів та автономію, необхідну для гнучкого реагування на потреби ринку праці.

Ми створимо стимули для підвищення якості освіти через запровадження сучасних підходів до фінансування вищої освіти. Обсяг бюджетної підтримки університету буде залежати від кількості студентів, наукових публікацій (у першу чергу — в міжнародних рецензованих наукових виданнях) та інших показників якості. Побудуємо фінансування у розрахунку на одного студента, яке враховуватиме особливості спеціальностей.

Ми будемо сприяти формуванню нової культури в університетах — культури академічної доброчесності та взаємної поваги. Студенти повинні мати реальне право обирати дисципліни і оцінювати прослухані курси. Викладачі повинні

мати можливість зосередитись на професійному розвитку, а не безкінечному заповненні звітів.

Ми підвищимо якість підготовки вчителів і директорів шкіл — через зміну університетської педагогічної освіти і трансформацію системи підвищення кваліфікації. Дамо вчителям та школам реальне право самостійно обирати курси для підвищення своїх професійних знань і навичок.

Ми докладемо зусилля для викорінення академічної недоброчесності (зокрема плагіату) по всій системі освіти. Ми переконані, що школа, коледж та університет не повинні толерувати списування, плагіат чи навчання батьків замість дітей.

Ми запровадимо ефективні та гнучкі підходи до фінансування науки. Ми запустимо міжнародний науковий аудит окремих установ, на підставі якого буде прийматись рішення про обсяг базового фінансування. Буде збільшено обсяг грантової підтримки окремих дослідницьких проектів і команд. Ми будемо розвивати механізми взаємодії держави, науки, бізнесу й суспільства. Плагіат, фальшування наукових результатів чи інші форми академічної недоброчесності будуть підставою для негайного припинення бюджетної підтримки.

Ми усунемо законодавчі перешкоди, які обмежують розвиток української науки, та створимо умови для ширшої участі українських науковців у міжнародних проектах. Забезпечимо повноцінне входження України до європейського дослідницького простору. Ми маємо знати і впізнавати провідних українських науковців, а не топ-корупціонерів.

Впровадимо справедливу і гнучку соціальну політику

Соціальна політика буде сформована, виходячи з реальних потреб і можливостей бюджету, а процедури отримання допомоги нарешті стануть прозорими і зручними.

Ми зробимо соціальну допомогу адресною, щоб її отримували ті, кому вона дійсно потрібна, — і отримували в достатньому для нормального життя обсязі. Вся соціальна допомога буде побудована на філософії «гроші ходять за людиною» і направлена на конкретну окрему людину та її потреби.

Створення єдиного повністю електронного прозорого реєстру отримувачів соціальної допомоги дозволить значно спростити процедури її отримання. Ми приберемо зайву бюрократію, з якою стикаються люди, що потребують соціальної підтримки від держави.

Ми будемо поступово запроваджувати накопичувальну систему пенсійного забезпечення для гідного рівня життя людей похилого віку. В майбутньому

більшість пенсіонерів зможе жити за рахунок своїх власних накопичень, а не залежати від держави.

Ми проведемо перепис населення та дамо точну відповідь на питання, скільки нас. Будемо розробляти державну політику не наосліп, як це відбувається зараз, а відповідно до наявних демографічних тенденцій і реальних потреб громадян.

Ми запустимо глобальну інформаційну платформу підтримки українців, яка буде 24/7 в режимі онлайн допомагати вирішувати проблеми і консультувати українців, де б вони не знаходились. Також ми активізуємо роботу дипломатичних представництв із захисту українців.

Ми побудуємо систему ефективного контролю за міжнародним усиновленням. Держава сприятиме всиновленню важкохворих дітей для того, щоб створити для них краще майбутнє.

Культура – місце сили й духу, а не майданчик для бездуховних і знесилених

В Україні мають постати й зміцніти нові, сучасні культурні традиції, що остаточно об'єднають українську націю, цементуючи її ідентичність.

Ми будемо сприяти збагаченню вітчизняної культури різноманітними здобутками глобальної культури. Збереження автентичності не має стати на заваді осучаснення, модернізації культури.

Ми реальними справами станемо підтримувати справжніх носіїв сучасної нової культури, доведемо ефективність реалістичної культурної політики. Будемо активно розбудовувати мережу сучасних культурних центрів у різних куточках України.

Нові підходи до політики та управління державою

- Ми замінимо найслабшу ланку в державі — неефективну владу, сформовану політиками старої генерації, непорядними і непрофесійними управлінцями, які 28 років крали в українців їхнє майбутнє.
- Саме для цього ми ведемо в парламент людей нової якості — команду молодих, патріотичних і успішних українців, які продемонструють абсолютно нові стандарти політики, перебудують систему управління державою і покажуть результат. Ми хочемо повернути віру людей в успішне майбутнє в Україні.
- Держава має працювати не для того, щоб утримувати дорогу бюрократичну машину, вона має давати людині якісний сервіс. Ми кардинально змінимо український державний апарат за допомогою сучасних підходів та цифрових технологій.

Парламент: від кривого дзеркала до прозорості

Парламент стане місцем ухвалення рішень, яких потребують люди, а не рядком неефективних витрат у державному бюджеті.

Ми запровадимо давно назрілу систему виборів за відкритими списками, мажоритарна система має бути скасована. Це відкриє шлях у політику для порядних і професійних людей, а не обмеженого кола багатіїв, що можуть купити місце у списку або «засіяти» округ.

Ми підтримаємо скасування недоторканності для народних депутатів, окрім випадків прямого виконання ними своїх функцій як законодавців та представників народу. Це змінить мотивацію депутатів — люди будуть балотуватись в парламент не для того, щоб заховатись за імунітетом від суду та відповідальності. Ми - за скорочення чисельності депутатського корпусу.

Ми відкриємо Парламент, посилюватимемо участь громадян в ухваленні рішень владою за рахунок інструментів електронної демократії. Кожен громадянин зможе зі свого смартфона проголосувати на виборах, долучитися

до розподілу державного чи місцевого бюджетів, дати оцінку роботі політиків і чиновників.

Ми запровадимо реальну процедуру імпічменту Президента. Президент буде підзвітним. Якщо він вчинить порушення Конституції або злочин, має бути дієвий механізм усунення його з посади.

Ми запровадимо реальну й жорстку відповідальність за підкуп виборця і нечесну кампанію. Порушення виборчого законодавства повинно перестати бути нормою.

Ми викоринимо кнопкодавство як явище, впровадивши електронну сенсорну систему голосування за відбитком пальця чи іншою надійною ознакою ідентифікації. Регламент перестане бути «пустим місцем», і вищий законодавчий орган країни буде дотримуватись закону.

Ми змінимо правила роботи парламенту для того, щоб депутати ефективно і плідно працювали, а не проїдали кошти платників податків. Зокрема, збільшимо тривалість і кількість днів роботи парламенту: країна, в якій іде війна, не може дозволити собі такий розслаблений графік для Верховної Ради.

Ми вирішимо проблему «прогулів» і низької відвідуваності парламенту депутатами — Верховна Рада і країна не будуть заручниками тих нардепів, які не ходять на засідання. Завзяті «прогульники» будуть автоматично позбавлятися мандату, а рішення парламент зможе ухвалювати і без них.

Ми запровадимо зручне електронне голосування: без черг і шансу не знайти себе у списках виборців. Українці закордоном і в середині країни зможуть висловити свою громадянську позицію, де б вони не знаходились.

Ми запровадимо електронну систему моніторингу роботи Парламенту. Люди будуть розуміти, які рішення ухвалюються та як працюють їхні обранці.

Зробимо державний апарат компактним та ефективним

Ми зробимо державний апарат компактним і ефективним, а також скоротимо непотрібну частину його функцій. Наша ціль – коли громадянин не стикається з чиновником, а держава через сучасні електронні інструменти надає якісні державні послуги людям і бізнесу.

Ми проведемо масштабну трансформацію всього державного апарату та реорганізацію його бізнес-процесів. На першому етапі ми скоротимо всі непотрібні функції держави. На другому етапі ми визначимо функції, які замість держави може виконувати приватний сектор — передамо їх туди й забезпечимо аутсорс непрофільних функцій. На третьому етапі ми

перебудуємо бізнес-процеси всередині державного апарату, щоб зробити їх ефективними й раціональними. На четвертому етапі ми завершимо реструктуризацію державного апарату шляхом переведення його роботи в єдину інтегровану цифрову інформаційну систему.

Ми створимо електронний кабінет громадянина, за допомогою якого людина зможе замовляти та отримувати усі можливі послуги від держави. Це стане зручним, простим і сучасним вікном спілкування держави і громадянина. У цьому кабінеті людина зможе отримати автоматичне нагадування про наближення часу для сплати податку або замовити потрібний сервіс. Ця платформа буде єдиною точкою входу і дозволить інтегрувати існуючі та нові платформи (кабінет пацієнта, кабінет власника авто, податковий кабінет тощо).

Призначення на державну службу будуть відбуватися на прозорих і професійних конкурсах, а працювати на державу стане престижно і поважно. Конкурси будуть проводитися суто в електронному вигляді, щоб мінімізувати можливість для корупції при призначенні. Перевірятися будуть, передусім, рівень IQ та особистих компетенцій кандидата, а не знання ним завчених на пам'ять інструкцій та сторінок законодавства.

Усі державні сервіси, за можливістю, надаватимуться в електронній формі та за чітко регламентованою процедурою без можливості затягувань чи суб'єктивних рішень. Громадяни не будуть витрачати життя на черги у державних органах. Для створення зручних е-сервісів будемо активно використовувати потенціал українського ІТ-сектора.

Ми переорієнтуємо державні сервіси на потреби людини, а не на бюрократичний процес. Менше довідок і заяв – більше здорового глузду. Розширимо принцип «єдиного вікна», де в одному місці людина зможе отримати усі сервіси, пов'язані з усіма життєвими ситуаціями, починаючи від народження. Людина буде звертатися один раз з одного питання, а не «циркулюватиме» між кабінетами.

Ми впровадимо систему оцінювання громадянами наданої державою послуги. До якості послуги буде прив'язана винагорода і подальший кар'єрний шлях надавачів послуг.

Ми запустимо дієву електронну систему вирішення скарг. Якщо чиновник відмовив у послугі, через систему оскарження (без суду) можна буде швидко врегулювати проблему.

Ми будемо передавати більше повноважень і ресурсів на місця. Закріпимо децентралізацію та новий територіальний устрій у Конституції.

Ми перемістимо прийняття рішень якомога ближче до тих, кого вони стосуються безпосередньо. При цьому будемо максимально сприяти подальшому створенню і розвитку об'єднаних територіальних громад.

Ми створимо умови для залучення якісних кадрів та ефективного управління на місцях. Ефективна робота місцевих органів влади важлива для щоденного життя людей.

Ми надаватимемо всебічну підтримку ОСББ, щоб люди могли самі управляти власним житлом. Запустимо програми навчання для керівників та членів ОСББ, щоб допомогти їм навчитися ефективно управляти своїм майном.

Сильніші разом з європейською безпекою і дипломатією

- Основа надійної оборони — віддані своїй справі, професійні й забезпечені військові. Ми вибудуємо управління армією за стандартами НАТО і дамо військовим можливість займатися бойовою підготовкою, а не стосами паперів.
- Тим, хто завершив військову службу, держава забезпечить реабілітацію, адаптацію до мирного життя і привілейований статус. Ми гарантуємо визнання і соціальну підтримку кожному, хто захищає Україну від агресора зі зброєю в руках.
- Ми не здамо позиції на дипломатичному фронті: тиск та ізоляція Росії на світовій арені мають посилюватись, а Україна — повернутись до європейського цивілізаційного і безпекового простору.
- Ми застосуємо весь дипломатичний арсенал, щоб якнайшвидше припинити вогонь і стабілізувати ситуацію на Донбасі, а згодом — відновити територіальну цілісність України. Крим — це Україна і не стане розмінною монетою будь-яких домовленостей.

Боронитимемо тих, хто боронить Україну

Військовий має пишатися своїм ремеслом. Держава мусить цінувати життя військового.

Фундамент Збройних сил України — це люди, віддані своїй справі професіонали. Ми створимо умови для якісного забезпечення, підвищення навичок, армійської професійного зростання, комфорту власного побуту та побуту родин військових. Захисник має відчувати надійний тил та підтримку держави.

Ми створимо гідні умови служби для військових. Військовий матиме привілейоване соціальне та побутове забезпечення (зокрема, забезпечення

відповідною інфраструктурою в гарнізонах), якісне медичне забезпечення і можливість регулярно бачитися з родиною.

Ми побудуємо ефективне управління, запровадимо процедури в армії згідно зі стандартами НАТО. Військові мають захищати країну і займатися бойовою підготовкою, а не заповнювати стоси паперових документів. Ми зменшимо кількість контролюючих органів, що перевіряють військовослужбовців.

Ми створимо умови для реабілітації та адаптації до мирного життя військових після завершення служби — кожен буде розуміти й бачити своє майбутнє в суспільстві. Держава надасть привілейований статус захисникам України. При цьому ми гарантуємо визнання і соціальну підтримку всім, хто зі зброєю в руках захищав Україну від агресора.

Ми будемо підвищувати боєздатність Збройних сил за рахунок якісно інших вимог до відбору, вишколу та стимулювання особового складу, закупівлі сучасних зразків техніки та озброєння, запровадження новітніх технологій, стимулювання ефективності вітчизняних зброярів. Український вояк має бути краще вишколеним, забезпеченим і мотивованим, ніж його ворог.

Ми зробимо закупівлі в оборонному секторі прозорими та запустимо відкриті тендери на постачання техніки та озброєнь. В основу буде покладено громадський контроль витрат на оборону (зокрема через електронні інструменти, доступні онлайн), публічно-приватне партнерство, залучення приватного бізнесу та іноземних інвестицій, а також розвиток експорту зброї. Надмірна секретність наразі лише ховає корупційні схеми, а не захищає від ворога державні таємниці.

Ми будемо розвивати військову медицину, яка має рятувати життя і здоров'я наших військових. Гарантуємо військовим можливість лікуватися у всіх військово-медичних закладах, незалежно від роду військ. Підвищимо якість підготовки і кваліфікацію військових медиків, впроваджуючи програми стажування і профільного навчання у структурах НАТО. Члени родин військовослужбовців матимуть привілейований доступ до цивільних медичних закладів.

Ми спиратимемось на досвід Швейцарії та Ізраїлю у створенні системи територіальної оборони та військового резерву. Ефективна професійна армія доповнюватиметься підрозділами територіальної оборони та потужним військовим резервом, здатними стати на захист України у разі масштабної агресії.

Забезпечимо неминучість перемоги

Наша кінцева мета – повернення наших територій та перемога у війні за право України на самовизначення.

Ми категорично проти будь-яких планів, що передбачатимуть перебування в органах влади чи місцевого самоврядування представників терористичних груп, керованих Кремлем. Мир, куплений ціною бодай часткової втрати суверенітету на користь російського агресора, ніколи не буде сталим, він здатний призвести до ще більшої війни на території України.

Ми зробимо все необхідне для безкровної деокупації загарбаних територій і безпечну реінтеграцію людей, яких Росія зробила заручниками, їх повернення до нормального, гідно життя. Для нас є принципово важливим припинення вбивства українських громадян. Це злочин, відповідальність за який несе Росія. Наші надії ми підкріпимо реальними діями, котрі наблизять нашу перемогу. Перемогу українського духу. Перемогу справедливості.

Ми будемо сприяти постійному підвищенню боєздатності українського війська.

Ми будемо заохочувати системну дипломатичну роботу на міжнародних майданчиках, що наразі сприяла би припиненню вогню й стабілізації ситуації на Донбасі, а в подальшому — відновленню територіальної цілісності України. Ми будемо працювати над посиленням міжнародного тиску, зокрема над продовженням режиму політичних і економічних санкцій та ізоляції Росії на світовій арені.

Ми зробимо все для повернення додому усіх полонених та ув'язнених громадян України, що перебувають на непідконтрольних територіях і в Російській Федерації. Будемо надавати підтримку їхнім родинам, допомагати в адаптації у мирному житті після визволення.

Ми будемо розвивати вільну частину Донбасу та прикордоння з Кримом. Стратегічна мета — довести прикладом цих регіонів і розвитку цілої країни якісну різницю між життям в Україні та життям на окупованих територіях.

Будемо підтримувати внутрішньо переміщених осіб та піклуватись про українців на окупованих територіях

Внутрішньо переміщені особи — це наші люди, наш потенціал розвитку країни та повернення захоплених територій. Внутрішньо переміщеним особам та громадянам України, що вимушені проживати на окупованих територіях, буде приділено належну увагу.

Ми спростимо інтеграцію внутрішньо переміщених осіб у приймаючі громади. Можливості для повноцінної участі у суспільному та політичному житті будуть розширені, зокрема в питанні реалізації виборчого права й доступу до інструментів локальної демократії. Внутрішньо переміщені особи зможуть отримувати державні сервіси у будь-якій точці країни.

Ми будемо підтримувати українців на окупованих територіях. На підконтрольній Україні території виплачуватимуться пенсії, для бажаючих навчатися в українських освітніх закладах буде спрощений доступ до освіти та отримання документів українського зразка. Також будуть покращені умови перетину контрольних-пропускних пунктів. Водночас ми жорстко слідкуватимемо за тим, щоб будь-які з таких заходів не несли в собі загрози для України.

Наблизимо повернення Криму

Ми не торгуємо Кримом. Крим — не розмінна монета в переговорах з агресором. Крим — це Україна. Це наш принцип, і ми будемо його неухильно застосовувати.

Ми будемо збільшувати тиск на Росію за незаконну анексію та окупацію півострова, за порушення прав людини на окупованих територіях. Крим не може ставати предметом торгу з країною-агресором.

Ми будемо вибудовувати нашу політику всередині держави та на зовнішньополітичних напрямках таким чином, щоб звільнення і реінтеграція Криму крок за кроком ставали дедалі ближчими, реальнішими.

Доб'ємося гідної позиції України на міжнародній арені

Основою зовнішньої політики України буде курс на набуття членства в ЄС та посилення безпеки України за рахунок приєднання до НАТО.

Ми будемо неухильно дотримуватись курсу на інтеграцію України в ЄС. Українці — це європейці. У нас є що запропонувати нашим західним сусідам, і ми маємо розвиватися з ними в спільному цивілізаційному просторі. Ми повернемо Україну до європейської сім'ї.

Ми продовжимо шлях на вступ до НАТО в якості повноцінного члена та будемо впроваджувати військові стандарти НАТО і провідних армій світу для посилення власної безпеки й безпеки в регіоні. Україна має унікальний досвід протистояння російській гібридній агресії, і нам є чого навчити військових країн НАТО.

Ми будемо розбудовувати дружні стосунки зі Східною Європою — країнами Балтії, Польщею та іншими. Україна має все для того, щоб стати одним з регіональних лідерів у Східній Європі.

Ми зробимо Україну лідером вільної частини пострадянського простору та підтримуватимемо демократичні сили у пострадянських країнах.